

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 05.12.2018, sp. zn. 7 To 139/2018, ECLI:CZ:VSPH:2018:7.TO.139.2018.1

Číslo: 25/2021

Právní věta: K rozhodnutí podle § 73a odst. 1 tr. ř., že složená peněžitá záruka, jejíž přijetí bylo podle § 73a odst. 2 písm. a) tr. ř. státním zástupcem shledáno přípustným, se nepřijímá a obviněný se nepropouští z vazby na svobodu, protože v mezichase vyšly najevo nové skutečnosti odůvodňující např. rozšíření vazebních důvodů o koluzní vazbu podle § 67 písm. b) tr. ř., je v přípravném řízení příslušný soud (soudce). Státní zástupce v takovém případě ani nemůže rozhodnout podle § 73a odst. 5 tr. ř. o zrušení již složené peněžité záruky, neboť vydání takového rozhodnutí předpokládá, že obviněný se nenachází ve vazbě.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 05.12.2018

Spisová značka: 7 To 139/2018

Číslo rozhodnutí: 25

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Nahrazení vazby peněžitou zárukou

Předpisy: § 73a odst. 1 tr. ř.

§ 73a odst. 2 písm. a) tr. ř.

§ 73a odst. 5 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Vrchní soud v Praze ke stížnosti obviněného zrušil usnesení státního zástupce Vrchního státního zastupitelství v Praze ze dne 9. 11. 2018, sp. zn. VZV 34/2018.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Napadeným usnesením státního zástupce Vrchního státního zastupitelství v Praze bylo rozhodnuto podle § 73a odst. 5 tr. ř. tak, že se ruší peněžitá záruka, jejíž přijetí bylo u obviněného T. H. shledáno podle § 73a odst. 2 písm. a) tr. ř. přípustným při existenci důvodu vazby podle § 67 písm. c) tr. ř. usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 6. 11. 2018, sp. zn. 7 To 103/2018, a jejíž výše byla tímž usnesením stanovena na částku 10 000 000 Kč, neboť pominuly důvody, které k jejímu přijetí vedly.

2. V odůvodnění usnesení státní zástupce rekapituluje dosavadní trestní řízení a popisuje důvody svého rozhodnutí. Dne 8. 11. 2018 obviněný složil částku 10 000 000 Kč na předepsaný účet, což

bylo státnímu zástupci prokázáno dne 9. 11. 2018. Téhož dne provedl státní zástupce zevrubnou prověrku spisu a zjistil, že obviněný působil ve dnech 7. a 8. 11. 2018 na dosud nevyslechnutého svědka a jinak mařil objasňování skutečností závažných pro trestní stíhání. Proto podle státního zástupce pominuly důvody, které vedly k přijetí peněžitě záruky, neboť podle § 73a odst. 1 tr. ř. *a contrario* nelze přijmout složenou peněžitou záruku, je-li dán důvod vazby uvedený v § 67 písm. b) tr. ř. Vše se odvíjí od zjištění, že obviněný používal a do dnešního dne používá ke komunikaci z vazby telefonní přístroj, který mu nebyl Vězeňskou službou České republiky povolen.

3. Obviněnému byla na jeho žádost povolena možnost telefonního kontaktu s osobami blízkými a s obhájci. Obviněný si byl vědom toho, že telefonáty s obhájci nelze odposlouchávat, a proto se uchýlil k podvodu - jako druhý kontakt na svou obhájkyni JUDr. K. R. (partnerku advokátní kanceláře Teryngel & partneři) uvedl dne 1. 10. 2018 telefonní číslo, které ve skutečnosti užívala a užívá jeho sestra B. H. Ta poté podle přání obviněného předávala svůj telefonní přístroj dalším osobám (G. K., M. R., J. Š., Z. H.) a sama zprostředkovala kontakt obviněného s dalšími osobami, kterým tlumočila pokyny obviněného (P. J., J. Z., V. Ř.).

4. Vedle samotné skutečnosti, že obviněný používá nepovolený telefon, aby zmařil omezení plynoucí z výkonu vazby, považuje státní zástupce za nejpodstatnější zjištění, že obviněný v telefonátech ze dnů 7. 11. 2018 a 8. 11. 2018 ovlivňoval svědkyni G. K. (účetní mnoha jeho společností), aby u výslechu dne 9. 11. 2018 nevypovídala. Obavu, že obviněný bude působit na dosud nevyslechnuté svědky, dále dokresluje i další podstatná zjištění, jež státní zástupce zmiňuje ve vztahu k již jmenovaným osobám P. J., J. Z. a V. Ř. Státní zástupce má na základě těchto zjištění (v kombinaci s dřívějšími zjištěními, že obviněný i v době trvání koluzní vazby vynášel přes své obhájce písemné pokyny svým zaměstnancům) důvodnou obavu, že obviněný bude ovlivňovat dosud nevyslechnuté svědky a obviněné, aby nevypovídali v jeho neprospěch, a bude jinak mařit objasňování skutečností závažných pro trestní stíhání, jako to již v této věci učinil, tudíž u něj shledává důvody vazby uvedené v § 67 písm. b) tr. ř. [za použití § 72a odst. 3 a § 68 odst. 3 písm. d) tr. ř.]. Z tohoto důvodu současně provedl potřebné úkony ve smyslu § 73a odst. 5 tr. ř. *in fine*.

II. Stížnost

5. Proti citovanému usnesení státního zástupce podal obviněný řádně a včas stížnost, kterou podrobně odůvodnil jeho obhájce a posléze ji ještě obsáhleji doplnil.

6. Obviněný nepopírá skutečnost, že používal ke komunikaci z vazby telefon, který mu nebyl Vězeňskou službou České republiky povolen, nicméně poukazuje na to, že tato skutečnost byla nepochybně státnímu zástupci známa již dříve, než Vrchní soud v Praze rozhodl o snížení výše peněžitě záruky a státní zástupce fakticky nikdy neměl v úmyslu obviněného z vazby propustit. Místo toho, aby státní zástupce ohledně nedovolených telefonátů zasáhl, podlehl touze získat další usvědčující materiál. Obviněnému tak bylo účelově umožněno užívat nedovolený telefon, přičemž je víc než pravděpodobné, že testem, zda jsou telefony ostatních obhájců povolené, prošly i jejich telefonáty s obviněným, čímž se důvěrné informace týkající se obhajoby staly orgánům činným v trestním řízení dostupnými.

7. V další části stížnosti se stěžovatel věnuje přípravě vazebního zasedání u Obvodního soudu pro Prahu 5, které proběhlo dne 16. 11. 2018, přičemž obhajobě nebylo umožněno se před jeho konáním řádně seznámit s celým spisovým materiálem, když části spisu mu byly zatajovány, a došlo tak k zásahu do práva na řádnou obhajobu. Stěžovatel žádá, aby Vrchní soud v Praze k této otázce zaujal stanovisko. Účelově je vyvozováno i proklamované nebezpečné maření vyšetřování. Povaha stíhaných skutků prakticky vylučuje úspěšné použití jiných důkazů než odposlechů a důkazů listinných, které zpětně ovlivnit nelze. Státní zástupce ztotožňuje jednání, které je přestupkem podle § 22 zákona č.

293/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů, s nedovoleným ovlivňováním svědků nebo mařením vyšetřování, a k materiálům takto pokoutně opatřeným by soud neměl přihlížet.

8. Existenci vazebního důvodu ve smyslu § 67 písm. b) tr. ř. obviněný zpochybňuje i poukazem na nález Ústavního soudu ve věci vedené pod sp. zn. [I. ÚS 470/05](#), z něhož obsáhle cituje a na jehož základě uzavírá, že nebezpečí maření trestního stíhání musí vyplývat z konkrétních skutečností, přičemž tyto je třeba označit, což se v dané věci nestalo.

9. V doplnění stížnosti obhájce předně kritizuje postup dozorcího státního zástupce poté, co bylo vrchním soudem pravomocně rozhodnuto o výši peněžitě záruky a tato byla vzápětí obviněným poukázána na příslušný účet. Státní zástupce podle jeho přesvědčení neprodleně nerozhodl ve smyslu § 73a odst. 1 tr. ř. o propuštění obviněného z vazby (případně o zrušení peněžitě záruky), čímž zasáhl do ústavních práv obviněného na fair proces a od 8. 11. 2018 přinejmenším do 12. 11. 2018 byl obviněný držen ve vazbě nezákonně. Dne 12. 11. 2018 bylo totiž ve skutečnosti vydáno, vyhotoveno a doručeno napadené rozhodnutí, což je patrné z vlastností dokumentu a jeho certifikátu, které obhajoba předkládá. Obdobně obhajoba napadá i další procesní postupy státního zástupce a opakuje a upřesňuje původní stížnostní námitky:

a) v napadeném usnesení jsou jako důvody zrušení peněžitě záruky uváděny skutečnosti známe státnímu zástupci již v době předchozího rozhodnutí o vazbě,

b) napadené rozhodnutí vytýká obviněnému jednání, které bylo vyprovokované a monitorované, přičemž státní zástupce záměrně nekonal,

c) napadené rozhodnutí je nezákonné s ohledem na zlou vůli, jíž byl státní zástupce při jeho vydání veden – jeho smyslem je snaha nerespektovat a obejít pravomocné rozhodnutí vrchního soudu ze dne 6. 11. 2018,

d) jednání státního zástupce je úskočné, neboť ten nikdy neměl v úmyslu vazbu obviněného nahradit peněžitou zárukou,

e) tvrzené důvody pro zrušení peněžitě záruky jsou zástupné a nepravdivé.

10. Na podporu uváděných argumentů následně stěžovatel popisuje průběh výpovědi svědkyně G. K. a státním zástupcem tvrzených „pokynů“, které v žádném případě nemohly výpověď svědkyně ovlivnit. Upozorňuje, že státní zástupce nerespektuje právní názor vyslovený vrchním soudem v usnesení ze dne 6. 11. 2018 ohledně majetkových poměrů obviněného ve vztahu k rozhodování o dalším trvání vazby a vyšetřování je nadále neodůvodněně směřováno k těmto otázkám, ačkoliv stíhaných skutků se nijak nedotýkají. Rozebírá podrobně jednotlivé telefonní hovory, upřesňuje jejich pravý smysl a zdůrazňuje, že se týkaly hlavně soukromého účetnictví obviněného, provozních a dalších záležitostí nesouvisejících s jeho trestní věcí, respektive související s ní pouze natolik, že se obviněný tímto způsobem snažil vysvětlit a rozptýlit pochybnosti nad svými majetkovými poměry a nad peněžními úschovami u JUDr. K. R. Což ovšem byla snaha marná, neboť státní zástupce jej z vazby nehodlá propustit nikdy.

11. Řada hovorů se týkala i provozních záležitostí obchodních společností obviněného, které mají své zaměstnance, závazky a provozně-technické problémy, na něž obviněný ani ve vazbě nemůže rezignovat a státnímu zástupci případně nic nebránilo ve smyslu § 73 odst. 1 písm. d) tr. ř. zakázat další činnost společností. V této souvislosti se obviněný nemůže smířit s tím a důrazně protestuje, že státní zástupce stále dává rovnítko mezi vyšetřované skutky a z nich dovozovanou trestnou činnost na straně jedné, a každodenní chod těchto společností na straně druhé.

12. Obviněný dále vysvětluje svou motivaci k porušení předpisů o výkonu vazby – nikoliv však

trestního řádu v částech, které upravují vlastní důvody vazby. Předmětné telefonní číslo bylo do systému vloženo až po uplynutí koluzní vazby a obviněný tímto nedovoleným způsobem na radu „spoluvězně“ mohl bez časového limitu 20 minut denně dlouze hovořit se svou sestrou, daňovým poradcem, účetní apod., mohl takto žádat podklady pro obhajobu přímo, žádat zápůjčky na peněžité záruky, řešit hrozbu insolvence, požadavky bank atd. Tuto chybu uznává, ale zároveň dokládá, že stejně tak jako v případě písemných pokynů zaslaných ekonomce a manažerům přes obhájce nikoho neovlivňoval. Podstatným je také fakt, že přepisy telefonních hovorů mezi obviněným a jeho sestrou jsou doplňovány a upravovány záměrně tak, aby svědčily v jeho neprospěch, což následně konkretizuje.

13. I v další části stížnosti obviněný dokumentuje na konkrétních telefonních rozhovorech účelová a vykonstruovaná tvrzení státního zástupce a opakuje, že namítanými telefonáty v žádném případě neovlivňoval svědky a nemařil průběh vyšetřování. Naopak se snažil pod tlakem státního zástupce vyvracet jeho pochybnosti a námítky.

14. Ze všech shora uvedených důvodů se navrhuje, aby Vrchní soud v Praze napadené rozhodnutí státního zástupce jako nezákonné zrušil.

III. Důvodnost stížnosti

15. Obviněný T. H. je stíhán pro zločiny přijetí úplatku podle § 331 odst. 1 alinea 1, odst. 2, odst. 4 písm. a) tr. zákoníku, pokus zločinu vydírání podle § 21 odst. 1 a § 175 odst. 1, odst. 2 písm. d) tr. zákoníku, zločiny zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1, odst. 2 písm. a), b), c) tr. zákoníku dílem dokonané, dílem nedokonané ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku.

16. Do vazby byl obviněný vzat usnesením soudkyně Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 30. 6. 2018, sp. zn. 37 Nt 1622/2018, z důvodů § 67 písm. b), c) tr. ř., o jeho vazbě bylo dále mj. rozhodováno usnesením soudce Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 30. 10. 2018, sp. zn. 37 Nt 2541/2018, jímž bylo podle § 72 odst. 1 tr. ř. rozhodnuto o ponechání obviněného ve vazbě z důvodu podle § 67 písm. c) tr. ř. Usnesením ze dne 8. 10. 2018 pod sp. zn. VZV 34/2018 rozhodl státní zástupce podle § 73a odst. 2 písm. a) tr. ř. tak, že na návrh obviněného T. H. je přijetí peněžité záruky za jeho vazbu přípustné a její výše se určuje částkou 30 000 000 Kč. Na základě stížnosti obviněného rozhodl usnesením ze dne 6. 11. 2018, sp. zn. 7 To 103/2018, Vrchní soud v Praze tak, že napadené usnesení zrušil a sám určil výši peněžité záruky částkou 10 000 000 Kč. Následovalo obviněným nyní napadené usnesení státního zástupce ze dne 9. 11. 2018.

17. Již v předchozím usnesení ze dne 6. 11. 2018 vrchní soud upozornil, že v dané věci probíhají paralelně dvě řízení o dalším trvání vazby obviněného. Šlo především o shora zmíněné vazební zasedání konané dne 30. 10. 2018 u Obvodního soudu pro Prahu 5, na základě něhož byl obviněný ponechán ve vazbě z důvodu podle § 67 písm. c) tr. ř. Na návrh státního zástupce Vrchního státního zastupitelství v Praze ze dne 9. 11. 2018 pak soudce Obvodního soudu pro Prahu 5 rozhodl usnesením ze dne 16. 11. 2018, sp. zn. 37 Nt 5901/2018, tak, že se podle § 72a odst. 3, věta třetí tr. ř. *per analogiam* za použití § 73b odst. 4 tr. ř. a § 73d odst. 3 písm. c) tr. ř. vazební důvody u obviněného T. H. mění tak, že vedle stávajícího vazebního důvodu podle § 67 písm. c) tr. ř. se obviněný nadále nachází ve vazbě znovu i z důvodu podle § 67 písm. b) tr. ř. Toto rozhodnutí dosud nenabývalo právní moci a o stížnosti proti němu bude rozhodovat Městský soud v Praze. Lze tak konstatovat, že v současné fázi řízení se obviněný T. H. nachází ve vazbě i z důvodu podle § 67 písm. b) tr. ř., neboť stížnost proti právě zmíněnému usnesení nemá odkladný účinek.

18. Vrchní soud v Praze v neveřejném zasedání přezkoumal podle § 147 odst. 1 tr. ř. správnost

napadeného usnesení i řízení jemu předcházející a dospěl k závěru, že stížnost je důvodná, byť z jiných, než v jejím odůvodnění uváděných důvodů.

19. Podle § 73a odst. 1 tr. ř. je-li dán důvod vazby uvedený v § 67 písm. a) nebo c) tr. ř., může orgán rozhodující o vazbě ponechat obviněného na svobodě nebo ho propustit na svobodu též tehdy, jestliže přijme složenou peněžitou záruku, jejíž výši určil.

20. Podle § 73a odst. 2 písm. a) tr. ř. orgán rozhodující o vazbě na návrh obviněného nebo osoby, která nabízí složení peněžitě záruky, rozhodne, že přijetí peněžitě záruky je přípustné, a zároveň s přihlédnutím k osobě a k majetkovým poměrům obviněného nebo toho, kdo za něho složení peněžitě záruky nabízí, k povaze a závažnosti trestného činu, pro který je obviněný stíhán, a závažnosti důvodů vazby určí výši peněžitě záruky v odpovídající hodnotě od 10 000 Kč výše a způsob jejího složení.

21. Z uvedených zákonných citací je zřejmé, že zákon předpokládá zásadně dvoufázové rozhodování, a to nejprve podle § 73a odst. 2 tr. ř. rozhodnutí o přípustnosti peněžitě záruky, včetně případného určení její výše a způsobu jejího složení, a teprve poté podle § 73a odst. 1 tr. ř. rozhodnutí o ponechání obviněného na svobodě nebo o jeho propuštění na svobodu za současného přijetí složené peněžitě záruky, jejíž výše a způsob složení byla určena předchozím rozhodnutím. V případě obviněného T. H. ovšem zůstalo rozhodování ve věci peněžitě záruky pouze v první fázi, během níž bylo pravomocně rozhodnuto o přípustnosti peněžitě záruky a její výši, a po složení příslušného peněžního obnosu bylo v pravomoci státního zástupce rozhodnout podle § 73a odst. 1 tr. ř. tak, že se složená peněžitá záruka přijímá a obviněný se propouští z vazby na svobodu, nebo v pravomoci soudu, že se peněžitá záruka nepřijímá a obviněný ve vazbě zůstává. K tomu však již ze shora popsaných důvodů nedošlo, nicméně samotné rozhodnutí v tomto ohledu a v tomto stadiu řízení musí být opřeno o ustanovení § 73a odst. 1 tr. ř., nikoli o ustanovení § 73a odst. 5 tr. ř.

22. Na tomto místě považuje stížnostní soud za nezbytné připomenout ustanovení § 73b tr. ř. upravující rozdělení pravomocí orgánů činných v trestním řízení k rozhodování o dalším trvání vazby mezi soud a v přípravném řízení soudce a státního zástupce. Napadené rozhodnutí je totiž v rozporu s principem výlučné pravomoci soudu rozhodovat o vzetí obviněného do vazby a o jejím dalším trvání, který se do tohoto zákonného ustanovení promítá. Podle § 73b odst. 2 tr. ř. smí státní zástupce rozhodnout v přípravném řízení o žádosti obviněného o propuštění z vazby na svobodu pouze kladně a není oprávněn učinit negativní rozhodnutí. Jestliže nehodlá vyhovět žádosti obviněného, je povinen ji i se svým stanoviskem předložit k rozhodnutí soudu příslušnému podle § 26 tr. ř. V projednávané věci přitom fakticky jde stále o jedno a totéž rozhodnutí o žádosti obviněného ze dne 1. 10. 2018 o propuštění z vazby na svobodu za současného přijetí peněžitě záruky a napadeným usnesením státní zástupce *de facto* tuto žádost zamítá, a obviněného tak ponechává ve vazbě. Navíc reviduje již pravomocné rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 6. 11. 2018, jímž bylo rozhodnuto, že přijetí peněžitě záruky je přípustné a byla určena její výše. To ale státnímu zástupci nepřisluší s ohledem na již shora zmíněný princip výlučné pravomoci soudu rozhodovat o dalším trvání vazby a podle názoru vrchního soudu tak rozhodl, co se týká napadeného usnesení, ve věci nepřislušný orgán. Obviněný T. H. je nadále omezen na svobodě vazbou a negativní rozhodnutí podle § 73a odst. 1 tr. ř. v tom smyslu, že se i přes již složenou peněžitou záruku tato nepřijímá a obviněný se nepropouští z vazby na svobodu, neboť v mezichase vyšly najevo skutečnosti odůvodňující rozšíření vazebních důvodů o koluzní vazbu podle § 67 písm. b) tr. ř., spadá do výlučné pravomoci soudu, jemuž měl státní zástupce věc k rozhodnutí předložit.

23. Pro úplnost je namístě uvést, že ustanovení § 73a odst. 5 tr. ř., o které státní zástupce vydání napadeného usnesení o vazbě s použitím analogie opírá, se vztahuje, jak již bylo naznačeno, na rozhodování o zrušení nebo změně výše již přijaté peněžitě záruky jako náhrady za vazbu. Jinak řečeno zákon v tomto ustanovení předpokládá, že je rozhodováno v době, kdy je obviněný na svobodě

a účel vazby nahrazuje peněžitá záruka. Pouze za tohoto stavu věci je umožněno rozhodovat soudu negativně i pozitivně a státnímu zástupci v přípravném řízení pozitivně (*de facto* ve prospěch obviněného) o zrušení přijaté vazební náhrady s tím, že obviněný má právo podat proti takovému rozhodnutí stížnost.

24. S ohledem na vše výše uvedené Vrchní soud v Praze bez dalšího zrušil podle § 149 odst. 1 tr. ř. napadené usnesení, neboť bylo vydáno k tomu neoprávněným orgánem činným v trestní řízení.